Der var engang smugkroer i Vallensbæk

I en lille beretning, dateret 16.12.1970, fundet i en scrapbog fra Vallensbæk Kommune fortælles, at i 1706 indgav birkedommernes skrivere en rapport til kancelliet om kroholdet på landet.

Uddrag af rapporten var faktisk typisk for alle landsbyerne i den københavnske vestegn – og sikkert også nok for hele den øvrige del af landet.

”I Vallensbæk Sogn og Bye befantes ei andet kroe eller kroehold end hos en fattig husmand på kongens grund, naufnlig (navnlig) Olle Nielsen, som tilstod at hand undertiden sælger brendevin og tobach udi skillingetal, hafde ingen bevilling derpå at forevise”.

Den gode Olle lovede ifølge rapporten så mindeligt at holde sig i skindet for fremtiden, men det er nok tvivlsomt, om han har været i stand til det.
I hvert fald indløber der gang på gang i de følgende årtier klager over smugkrovirksomhed i Vallensbæk fra den privilegerede kromand i Køgekroen ved Hundige og kollegaen på Vejrmøllekroen ved Glostrup.

For omkring 250 år siden gik man over til at legalisere en del af den tidligere illegale brændevinshandel i distriktet, idet d’herrer Conradi og Søborg blev approberede som brændevinsforpagtere i det såkaldte Kjøbenhavns Frieheedsdistrict. De afsluttede en lang række tinglyste kontrakter om aftagelse og salg af brændevin i tøndevis, bl.a. med smed Hans Mathiasen Kohl i Glostruphus, som derved blev forfremmet fra 1 til officiel beværtning.
Endvidere fik en Peder Hansen i Vallensbæk ret til at sælge brændevin, og det gjorde smeden i Aksel Sehesteds hus på den daværende Køgevej også.
De fik ikke stilling af kromand, men kun som forpagtere af Conradis og Søborgs udsalgssteder. Sehesteds hus kendes senere som Sehested kro eller Nissekroen – efter en kromand Nissen.

Kilde: Ophavsmand til ovenstående beretning er en BZ. Det vides ikke hvem denne person er.

Nogle tilføjelser til beretningen:

Den i beretningen nævnte **Olle Hansen** (nok Ole Hansen) har jeg forsøgt af finde, og har derfor ledt i Vallensbæk Sogns kirkebøger og for perioden 1733-1814.
Det kan muligvis være, men det er usikkert, den Ole Hansen som er blevet gift i 1747 med Anna Pedersdatter. Anna Pedersdatter dør i juli-august 1760 35 år gammel. Gårdmand Ole Hansen bliver gift igen i 1761 med Mette Nielsdatter. Gårdmand Ole Hansen dør 11.11.1770 59 år gammel (må være født ca. 1711).

Mette Nielsdatter bliver gift 2. gang d. 17.12.1771 med Ole Hansen, Ishøj.
Mette Nielsdatter dør 10.5.1788, og det oplyses at hun var gift med gårdmand Ole Hansen.
Enkemand og gårdmand Ole Hansen, 69 år gammel dør 15.6.1799.

Endelig er der en Jordbruger og Kromand Ole Hansen, 42 år, død 23.7.1813 af Svindsot i Vejlehuset, Vallensbæk. Ole Hansen var født i Vallensbæk i 1771 som søn af Ole Hansen og Mette Nielsdatter (kilde: Kirkebog for Vallensbæk Sogn).

Den lille beretning er fra 1706 og oplysningerne om Olle Hansen er måske fra samme tid, hvorfor senere omtalte Ole Hansen ikke kan være korrekte. Desværre er der ingen kirkebøger for Vallensbæk Sogn før 1733, så om der var en Olle Hansen i Vallensbæk omkring 1706 vides ikke.

I Folketællingen 1787 for Vallensbæk Sogn er der en Ole Hansen, 57 år, bonde og gårdbeboer der er gift med Mette Nielsdatter, 47 år. Det oplyses at det er Mette Nielsdatters 2. ægteskab.

Den i beretningen omtalte Peder Hansen i Vallensbæk har jeg ikke fundet brugbare oplysninger om.

Køge Kro lå ved Olsbækken og det hjulspor der var eneste transportvej mellem Køge og København.
Køge Kro blev anlagt 1521 og brændte ca. 1830.
Kilde: Greve Museum

Vejrmøllekroen blev opført i 1721. Den havde sit navn efter den hollandske mølle Røde Vejrmølle på den anden side af vejen. Kroen blev bygget samtidigt med at den nedbrændte mølle blev genopbygget ved siden af, efter at den nye ejer Albrect Carstensen havde opnået kongeligt privilegium til krodrift. Kroen og møllen lå på Gamle Landevej den oprindelige landevej mellem København og Roskilde.
Kilde: Kroppedal Museum

Glostruphus lå på Kongevejen mellem København og Roskilde.
Kilde: Glostruphus af Poul Høyer, Glostrup Bogen 1949.

Nissekroen blev grundlagt i 1671 af ritmester Axel Sehested. Efter Sehesteds død overtog andre ejere kroen, og en af dem, Nis Nissen ejede den gennem en lang årrække, deraf navnet ”Nissekroen”. Da Køgevejen blev flyttet i 1720´erne forsvandt eksistensgrundlaget for kroen, og den fungerede efterfølgende som smugkro.
Kilde: Forstadsmuseet

AI konstrueret foto af en smugkro hvor en ukendt bonde drikker et glas brændevin.

Vallensbæk Lokalhistoriske Forening – november 2026

Ingolf Mathiesen - formand